

1. CHARAKTERISTIKA ÚČTOVEJ TRIEDY 3: ZÚČTOVACIE VZŤAHY

V účtovej triede 3 sa účtujú:

- a. krátkodobé a dlhodobé pohľadávky y obchodných vzťahov (skupina 31),
- b. krátkodobé záväzky z obchodných vzťahov (skupina 32),
- c. pohľadávky a záväzky voči zamestnancom vrátane sociálneho poistenia, zdravotného poistenia (skupina 33),
- d. priame dane, nepriame dane, poplatky, dotácie na obstaranie dlhodobého majetku a dotácie na hospodársku činnosť (skupina 34),
- e. poskytnuté krátkodobé pôžičky v rámci konsolidovaného celku, pohľadávky za upísané vlastné imanie, krátkodobé pohľadávky voči spoločníkom a členom a pohľadávky zo združenia podľa zmluvy o združení (skupina 35),
- f. krátkodobé záväzky z prijatých pôžičiek v rámci konsolidovaného celku, záväzky voči spoločníkom a členom a záväzky zo združenia podľa zmluvy o združení (skupina 36),
- g. pohľadávky a záväzky z predaja podniku, pohľadávky z emisie dlhopisov, iné pohľadávky a záväzky (skupina 37),
- h. časové rozlíšenie nákladov a výnosov (skupina 38),
- i. opravné položky k pohládkam, vnútorné zúčtovanie, spojovací účet pri združení (skupina 39).

2. ZAHRANIČNOOBCHODNÉ POHĽADÁVKY A ZAHRANIČNOOBCHODNÉ ZÁVÄZKY ZNEJÚCE NA CUDZIU MENU

ZAHRANIČNOOBCHODNÉ POHĽADÁVKY

Rozumieme pod nimi pohľadávky vyjadrené v cudzej mene. Vznikajú predajom tovarov, výrobkov a služieb do zahraničia, tzn, zahraničným odberateľom. V účtovníctve je treba ich prepočítať na euro:

1. ku dňu ich vzniku : kurzom Európskej centrálnej banky (ECB) v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu,
2. ku dňu ich inkasa: kurzom ECB v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu -
ak pohľadávka bola zinkasovaná na devízový účet alebo v cudzej mene v hotovosti
kurzom komerčnej banky (KB) v deň uskutočnenia účtovného prípadu
ak pohľadávka bola prijatá na bežný účet vedený v EUR: devízy- nákup

Pri inkase takýchto pohľadávok môže vzniknúť **kurzový rozdiel**. Zaúčtuje sa ako kurzová strata na účte **563** (prepočítaná pohľadávka pri vzniku bola vyššia ako pri inkase) alebo kurzový zisk na účte **663** (prepočítaná pohľadávka pri vzniku bola nižšia ako pri inkase). Zostatok pohľadávok znejúcich na cudziu menu ku dňu účtovnej závierky sa prepočíta kurzom ECB ku dňu účtovnej závierky a vzniknutý kurzový rozdiel:

- kurzový zisk (prepočítaná hodnota ku dňu účtovnej závierky je vyššia ako účtovný stav pohľadávky) alebo
- kurzová strata (prepočítaná hodnota ku dňu účtovnej závierky je nižšia ako účtovný stav pohľadávky)

sa zaúčtuje na príslušných účtoch.

Analytické účty sa vedú podľa jednotlivých odberateľov v členení na pohľadávky dlhodobé a krátkodobé.

ZAHRANIČNOOBCHODNÉ ZÁVÄZKY

Sú to záväzky voči dodávateľom v cudzej mene. Vznikajú pri nákupe zásob, služieb, dlhodobého majetku od zahraničných dodávateľov.

Ak je záväzok vyjadrený v cudzej mene, je potrebné ho prepočítať na euro:

1. ku dňu ich vzniku: kurzom ECB v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu,
2. ku dňu úhrady: kurzom ECB v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu
ak záväzok bol uhradený z devízového účtu alebo v cudzej mene v hotovosti (z valutovej pokladnice)
kurzom KB v deň uskutočnenia účtovného prípadu -
ak záväzok bol uhradený z bežného účtu vedeného v EUR (prípadne z bankového úveru): devízy- predaj

Pri úhrade môže vzniknúť **kurzový rozdiel** v tom prípade, ak sa prepočítaná hodnota záväzku pri vzniku nerovná prepočítanej hodnote záväzku pri jeho úhrade. Zaúčtuje sa ako kurzová strata na účte **563** (prepočítaný záväzok pri vzniku je nižší ako pri úhrade) alebo kurzový zisk na účte **663** (prepočítaný záväzok pri vzniku je vyšší ako pri úhrade). Zostatok záväzkov znejúcich na cudziu menu ku dňu účtovnej závierky sa prepočíta kurzom ECB k tomuto dátumu a vzniknutý kurzový rozdiel

- kurzový zisk (prepočítaná hodnota záväzkov ku dňu účtovnej závierky je nižšia ako pri ich vzniku)
- kurzová strata (prepočítaná hodnota záväzkov ku dňu účtovnej závierky je vyššia ako pri ich vzniku)

sa zaúčtuje na príslušných účtoch.

Ak účtovná jednotka (platiteľ DPH) nakupuje zo zahraničia, môže ísť o:

- dodanie z členského štátu EU: ak je dodávateľ platiteľ DPH v inom členskom štáte (má pridelené IČ DPH), faktúru vystaví bez DPH a tuzemský odberateľ „samozdaní“ (viac v podkapitole Dane)
- dovoz z tretích štátov: tovar prechádza colnicou, colný úrad vystaví jednotný colný doklad (JCD), kde vyrubí clo, poplatky, DPH, spotrebné dane...

Príklad

P.č.	Dátum	Doklad	Obsah zápisu	Suma €	MD	D
1	18.01.	zOFA	Predaj výrobkov zahraničnému odberateľovi v hodnote 500 USD, prepočet kurzom ECB z 17.01. 1,3311	375,63	311	601
2	20.01.	zDFA	Nákup tovaru od zahraničného dodávateľa v hodnote 1 400 USD, prepočet kurzom ECB zo dňa 19.01. 1,3506	1 036,58	131	321
3	20.01.	JCD	Colný úrad vymeral a. clo b. DPH c. Celkový colný dlh	10,20 209,36 219,56	131 343	379
4	21.01.	VBU	Úhrada colného dlhu	219,56	379	221
5	22.01.	PRI	Príjem tovaru na sklad	1 046,78	112	111
6	25.01.	VDU	Inkaso zOFA v hodnote 500 USD, prepočet kurzom ECB zo dňa 24.01. 1,3571	368,43	211	311
7	25.01.	ID	Kurzový rozdiel 375,63 – 368,43 (pri vzniku viac ako pri inkase)	7,20	563	311
8	02.02.	VBU	Úhrada zDFA z bežného účtu, suma 1 400 USD prepočítaná kurzom KB devízy- predaj zo dňa 02.02. 1,3601	1 029,34	321	221
9	02.02.	ID	Kurzový rozdiel 1036,58 – 1029,34 (pri vzniku viac ako pri úhrade)	7,24	321	663
10	30.10.	zOFA	Predaj tovaru zahraničnému odberateľovi v hodnote 840 USD, prepočet kurzom ECB z 29.10. 1,3857	606,19	311	604
11	31.12.	ID	Kurzový rozdiel z neuhradených zahraničných pohľadávok Výpočet: 840 USD : 1,3362 (kurz ECB k 31.12.) = 628,65 € V účtovníctve je pohľadávka evidovaná vo výške 606,19 , čo je menej ako skutočná výška pohľadávky k 31.12	22,46	311	663

3. ÚČTOVANIE REKLAMÁCIÍ, PREDDAVKOV V PREVÁDZKOVEJ OBLASTI A ZMENIEK

1. REKLAMÁCIE

V prípade, že Vám dodávateľ nedodá zásielku v požadovanom množstve, kvalite, čase, prípadne cene, môžete danú skutočnosť reklamovať a požadovať zníženie ceny. Ak dodávateľ reklamáciu uzná, vystaví daňový doklad – dobropis k faktúre. O tomto dobropise účtuje účtovná jednotka v závislosti od toho, či pôvodná faktúra už bola uhradená alebo nie. V tabuľkách máte uvedené účtovanie reklamácií pre účtovanie zásob spôsobom A aj spôsobom B.

Účtovanie na strane odberateľa:

a. Účtovanie o dobropise v prípade, že faktúra za nakúpený materiál, tovar... ešte nebola zaplatená

P.č.	Doklad	Text	Suma (€)	Spôsob A		Spôsob B	
				MD	D	MD	D
1	DFA	Nákup materiálu 100 ks 200 €/ks					
		a) suma	20 000,00	111		501	
		b) DPH	4 000,00	343		343	
		c) spolu	24 000,00		321		321
2	VPFA	Vlastná preprava mat.	450,00	111	622	501	622
3	dDFA	Uplatnená reklamácia					
		a) cena materiálu	-2 000,00	111		501	
		b) DPH	-400,00	343		343	
		c) spolu	-2 400,00		321		321
4	PRI	Materiál na sklade v OC	18 450,00	112	111	x	x
5	VBÚ	Úhrada záväzku	21 600,00	321	221	321	221

b. Účtovanie o dobropise v prípade, že faktúra za nakúpený materiál, tovar... bola zaplatená:

P.č.	Doklad	Text	Suma (€)	Spôsob A		Spôsob B	
				MD	D	MD	D
1	DFA	Nákup tovaru					
		a) suma	20 000,00	131		504	
		b) DPH	4 000,00	343		343	
		c) spolu	24 000,00		321		321
2	VPFA	Vlastná preprava mat.	450,00	131	622	504	622
3	VBÚ	Úhrada faktúry	24 000,00	321	221	321	221
4	dDFA	Uznaná reklamácia za 10 ks nedodaného tovaru					
		a) cena materiálu	-2 000,00	131		504	
		b) DPH	-400,00	343		343	
		c) spolu	2 400,00	315		315	
5	PRI	Príjem tovaru na sklad	18 450,00	132	131	x	x
6	VBÚ	Inkaso dobropis. sumy	2 400,00	221	315	221	315

Účtovanie na strane dodávateľa:

a. Účtovanie o dobropise v prípade, že faktúra za predané výrobky, tovar, služby ... ešte nebola zaplatená

P.č.	Doklad	Text	Suma (€)	Spôsob A		Spôsob B	
				MD	D	MD	D
1	VYD	Výdaj tovaru na predaj	18 000,00	504	132	x	x
2	OFA	Predaj tovaru					
		a. cena tovaru	20 000,00		604		604
		b. DPH	4 000,00		343		343
		c. spolu	24 000,00	311		311	
3	dOFA	Uplatnená reklamácia					
		a) cena tovaru	-2 000,00		604		604
		b) DPH	-400,00		343		343
		c) spolu	-2 400,00	311		311	
4	VBÚ	Inkaso pohľadávky	21 600,00	221	311	221	311

b. Účtovanie o dobropise v prípade, že faktúra za predané výrobky, tovar, služby ... bola zaplatená:

P.č.	Doklad	Text	Suma (€)	A		B	
				MD	D	MD	D
1	OFA	Predaj výrobkov					
		a. cena výrobkov	1 000,00		601		601
		b. DPH	200,00		343		343
		c. spolu	1 200,00	311		311	
2	VBU	Inkaso OFA	1 200,00	221	311	221	311
3	dOFA	Uplatnená reklamácia					
		a. cena výrobkov	-100,00		601		601
		b. DPH	-20,00		343		343
		c. spolu	120,00		325		325
4	VBU	Úhrada dobropisovanej sumy	120,00	325	221	325	221

2. PREDDAVKY V PREVÁDZKOVEJ OBLASTI

Účtovná jednotka osobitne účtuje poskytnuté preddavky na účte 314 a prijaté preddavky na účte 324.

Na účte 314- Poskytnuté preddavky sa účtujú

- preddavky poskytnuté dodávateľom pred splnením zmluvy zo strany dodávateľa (okrem preddavkov na DM: 051,052,053),
- účtujú sa na základe zmluvy, dohody, preddavkovej faktúry a pod.

Na účte 324- Prijaté preddavky sa účtujú

- prijaté krátkodobé preddavky od odberateľov.

Príklad

Firma KRÁT, s. r. o. nakúpila u firmy PLUS, s. r. o. materiál – panelové dielce. V zmluve sa dohodli že firma KRÁT, s. r. o, zaplatí firme PLUS, s. r. o. zálohu, a že po jej zaplatení bude zrealizovaná dodávka objednaných dielcov.

A. Účtovanie o prijatom preddavku – firma PLUS, s. r. o.

P. č.	Doklad	Text	Suma	MD	D
1	predFA	Preddavková faktúra	12 000,00	neúčtuje sa	

2	VBÚ	Prijatý preddavok	12 000,00	221	324
3	OFA	Rozúčtovanie prijatého preddavku a. základ dane b. 20 % DPH	10 000,00 2 000,00	- 324	- 343
4	OFA	Faktúra (konečná) za predané výrobky a. cena bez DPH b. 20 % DPH c. zúčtovanie prijatého preddavku d. storno DPH z preddavku	50 000,00 10 000,00 12 000,00 -2 000,00	311 311 324 324	601 343 311 343
5	VBÚ	Inkaso zostávajúcej sumy pohľadávky	48 000,00	221	311

B. Účtovanie v poskytnutom preddavku – firma KRÁT, s. r. o.

P. č.	Doklad	Text	Suma	MD	D
1	predFA	Preddavková faktúra	12 000,00	neúčtuje sa	
2	VBÚ	Poskytnutý preddavok	12 000,00	314	221
3	DFA	Rozúčtovanie poskytnutého preddavku a. základ dane b. 20 % DPH	10 000,00 2 000,00	- 343	- 321
4	DFA	Faktúra (konečná) za nákup materiálu a. cena bez DPH b. 20 % DPH c. zúčtovanie poskytnutého preddavku d. storno DPH z preddavku	50 000,00 10 000,00 12 000,00 -2 000,00	111 343 321 343	321 321 314 321
5	VBÚ	Úhrada zostávajúcej sumy záväzku	48 000,00	321	221

3. ZMENKY

Zmenka je krátkodobý obchodovateľný cenný papier, ktorý obsahuje bezpodmienečný záväzok alebo príkaz toho, kto zmenku vystavil, aby zaplatil stanovenú zmenkovú sumu v určitý čas a na určitom mieste a zabezpečujúci inému právoplatnému majiteľovi právo vyžadovať toto plnenie od toho, kto sa na zmenku podpísal.

Účtovanie na strane dodávateľa:

Dodávateľ je vlastníkom zmenky. O zmenke účtuje ako o zmenke na inkaso, pretože v lehote splatnosti ju predloží odberateľovi a ten ju zaplatí.

Zmenky na inkaso účtujeme na účte 312 Zmenky na inkaso v analytickom členení podľa lehoty splatnosti

- a. krátkodobá 312-1,
- b. dlhodobá 312-2.

P. č.	Doklad	Text	Suma	MD	D
1	OFA	Predaj tovaru a. cena tovaru b. DPH c. spolu	1 860,00 372,00 2 232,00	311	604 343
2	ZNI	Odberateľ vystavil zmenku a. hodnota pohľadávky b. zmenkový úrok c. nominálna hodnota zmenky	2 232,00 268,00 2 500,00	312	311 662

3	VBU	Dodávateľ predložil zmenku na inkaso a odberateľ ju zaplatil na bankový účet	2 500,00	221	312
---	-----	--	----------	-----	-----

Ak potrebuje majiteľ zmenky finančné prostriedky pred lehotou splatnosti, môže predložiť zmenku na eskont banke. Tá môže poskytnúť eskontný úver v nominálnej hodnote zmenky zníženej o diskont (úrok).

Účtovanie **eskontného úveru** na základe výpisu z eskontného úveru (VEU):

P. č.	Doklad	Text	Suma	MD	D
4	ID	Predloženie zmenky na eskont banke	2 500,00	313	312
5	VEU	Banka poskytla eskontný úver prevodom na bankový účet a. prevod na bežný účet b. úrok z úveru c. suma eskontného úveru	2 350,00 150,00 2 500,00	261 562	232
6	VBU	Prijatý eskontný úver	2 350,00	221	261
7	ID	Avízo banky, že odberateľ zmenku zaplatil	2 500,00	232	313

Ak by odberateľ zmenku v lehote splatnosti banke neuhradil, tá by zmenku vrátila majiteľovi a požadovala vrátenie eskontného úveru.

Účtovanie na strane odberateľa:

Odberateľ je vystaviteľ zmenky a teda zmenkový dlžník. O zmenke účtuje ako o zmenke na úhradu, pretože v lehote splatnosti ju zaplatí dodávateľovi.

Zmenky na úhradu účtujeme podľa lehoty splatnosti na účtoch:

- a. 322 Zmenky na úhradu – krátkodobé zmenky s lehotou splatnosti do 1 roka
- b. 478 Dlhodobé zmenky na úhradu

P. č.	Doklad	Text	Suma	MD	D
1	DFA	Nákup tovaru a. Cena tovaru b. DPH c. spolu	1 860,00 372,00 2 232,00	131 343	321
2	ZNU	Firma vystavila zmenku a. hodnota záväzku b. zmenkový úrok c. nominálna hodnota zmenky	2 232,00 268,00 2 500,00	321 562	322
3	VBU	Úhrada zmenky dodávateľovi v čase splatnosti	2 500,00	322	221

4. ZÚČTOVANIE SO ZAMESTNANCIAMI, ORGÁNMI SOCIÁLNEHO A ZDRAVOTNÉHO POISTENIA

ÚČTOVANIE MIEZD

V súvislosti so zamestnancami firme vznikajú 3 základné druhy osobných nákladov:

1. **Mzdové náklady** (účet 521)- predstavujú hrubý príjem zamestnancov. Hrubý príjem obsahuje základné formy mzdy (časová, úkolová, podielová, zmluvná, zmiešaná), doplnkové formy mzdy (prémie, odmeny, osobné ohodnotenie), mzdové zvýhodnenia za prácu nadčas, v noci, v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí, náhrady mzdy (dovolenka, ošetrovanie u lekára), ostatné zdaniteľné príjmy (napr. príjmy zo sociálneho fondu). V súvislosti s hrubým príjmom vznikajú zamestnávateľovi záväzky voči zamestnancom, voči daňovému úradu, voči poisťovniam,
2. **Zákonné sociálne zabezpečenie** (účet 524) – sú to odvody do zdravotnej a Sociálnej poisťovne, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnancov, zamestnávateľovi zároveň vzniká záväzok voči poisťovniam,
3. **Zákonné sociálne náklady** (účet 527) – predstavujú tvorbu sociálneho fondu a náhradu príjmu pri dočasnej PN, ktorú platí prvých 10 dní práceneschopnosti zamestnávateľ, zároveň vzniká záväzok voči sociálnemu fondu alebo zamestnancom.

Účtovným dokladom na zaúčtovanie týchto osobných nákladov je zúčtovacia a výplatná listina zamestnancov (ZVL): obsahuje všetky skutočnosti potrebné na výpočet hrubého príjmu, čistého príjmu, mzdy k výplate a ceny práce. K zúčtovacej a výplatnej listine sa vystaví interný doklad (ID) na zaúčtovanie.

Záväzky voči zamestnancom sa účtujú na účte 331- Zamestnanci, analytická evidencia k tomuto účtu sa vedie podľa jednotlivých zamestnancov na mzdových listoch.

Súčasťou vyúčtovania mzdy na zúčtovacej a výplatnej listine je:

- a) hrubý príjem 521/331
- b) zdravotné poistenie platené zamestnancom 331/336-1
- c) sociálne poistenie platené zamestnancom 331/336-2
- d) preddavok na daň z príjmu zo závislej činnosti zrazený zamestnancom 331/342
- e) ostatné zrážky – napr. sporenie, splátky pôžičiek 331/379
- f) náhrada príjmu pri dočasnej PN 527/331
- g) uplatnený daňový bonus 342/331
- h) vyplatený preddavok na mzdy 331/211 alebo 221- účtuje sa v čase výplaty preddavku na základe VPD alebo VBU
- i) suma na výplatu 331/211 alebo 221- účtuje sa v čase výplaty mzdy na základe VPD alebo VBU

Mzda k výplate teda predstavuje zostatok na účte 331- zamestnanci

MD	331- Zamestnanci	D
	zdravotné poistenie	hrubá mzda
	sociálne poistenie	daňový bonus
	preddavok na daň	náhrada pri PN
	ostatné zrážky	
	preddavok na mzdu	
	Zostatok : suma na výplatu	

Ďalšie povinnosti zamestnávateľa:

- a. zaplatiť zdravotné a sociálne poistenie za svojich zamestnancov, jeho výšku ustanovuje zákon o zdravotnom poistení a zákon o sociálnom poistení,

b. tvoriť sociálny fond, ktorého tvorbu a čerpanie upravuje zákon o sociálnom fonde.

Účtovanie:

Zdravotné poistenie hradené zamestnávateľom 524/336-1

Sociálne poistenie hradené zamestnávateľom 524/336-2

Tvorba sociálneho fondu 527/472

Príklad

Zamestnanec hrubý príjem v sledovanom mesiaci je 921,50 €, má 1 dieťa, na ktoré si uplatňuje daňový bonus, so zamestnávateľom má dohodnuté zrážky zo mzdy na sporenie vo výške 80,00 €.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ZVL, ID	Hrubá mzda	921,50	521	331
2	ZVL, ID	Poistné platené zamestnancom na zdravotné poistenie 4%	36,86	331	336-1
3	ZVL	Poistné platené zamestnancom na sociálne poistenie: počíta sa osobitne do jednotlivých fondov a účtuje spolu Nemocenské poistenie 1,4%.....12,90 Starobné poistenie 4% 36,86 Invalidné poistenie 3% 27,64 Poistenie v nezamestnanosti 1% 9,21 Spolu:	86,61	331	336-2
4	ZVL	Preddavok na daň zo závislej činnosti Výpočet: Hrubý príjem – odvody zamestnanca na zdravotné a sociálne poistenie – nezdaniteľná časť základu dane = ZÁKLAD DANE x sadzba dane 19% = preddavok na daň	95,27	331	342
5	ZVL	Nárok na daňový bonus	20,51	342	331
6	ZVL	Náhrada príjmu počas PN	35,40	527	331
7	ZVL	Zrážka zo mzdy na sporenie	80,00	331	379
Okrem toho vznikajú zamestnávateľovi ďalšie náklady					
8	ZVL, ID	Odvody zamestnávateľa za svojich zamestnancom na zdravotné poistenie 10%	92,15	524	336-1
9	ZVL, ID	Odvody zamestnávateľa za svojich zamestnancom na sociálne poistenie: Nemocenské poistenie 1,4%.....12,90 Starobné poistenie 14%129,01 Invalidné poistenie 3% 27,64 Poistenie v nezamestnanosti 1% 9,21 Úrazové poistenie 0,8% 7,37 Garančné poistenie 0,25% 2,30 Rezervný fond 4,75% 43,77 Spolu:	232,20	524	336-2
10	ID	Tvorba sociálneho fondu vo výške 0,6%	5,52	527	472

V čase výplaty mzdy dochádza k vyrovnaniu:

- záväzkov voči zamestnancom- účet 331
- záväzkov voči príslušnej zdravotnej poisťovni – účet 336-1
- záväzkov voči sociálnej poisťovni- účet 336-2
- záväzkov voči daňovému úradu – účet 342 (záväzok vzniká ak preddavok na daň je vyšší

ako nárok na daňový bonus).					
Ak daňový bonus je vyšší ako preddavok, zamestnávateľ rozdiel uhradí zatiaľ z vlastných zdrojov, s daňovým úradom si ho vysporiada po podaní prehľadu o zrazených preddavkoch a vyplatenom daňovom bonuse za kalendárny mesiac.					
11	VBU	Výplata mzdy Výpočet: $921,50 - 36,86 - 86,61 - 95,27 + 20,51 + 35,40 - 80,00 =$	678,67	331	221
12	VBU	Úhrada odvodov na zdravotné poistenie Výpočet: $36,86 + 92,15 =$	129,01	336-1	221
13	VBU	Úhrada odvodov na sociálne poistenie Výpočet: $86,61 + 232,20 =$	318,81	336-2	221
14	VBU	Vyrovnanie s daňovým úradom Výpočet: $95,27 - 20,51 =$	74,76	342	221
15	VBU	Úhrada ostatných zrážok- sporenie	80,00	379	221

ZÁVÄZKY VOČI SPOLOČNÍKOM A ČLENOM ZO ZÁVISLEJ ČINNOSTI

Na zaúčtovanie záväzkov voči spoločníkom a členom zo závislej činnosti sa používa účet 366 – Záväzky voči spoločníkom v s. r. o., komanditistom v k. s. a členom družstiev z pracovnoprávných vzťahov vrátane sociálneho poistenia.

Vyúčtovanie sa uskutočňuje na základe ZVL. Súčasťou vyúčtovania sú:

1. hrubé odmeny 522/366
2. zdravotné poistenie platené spoločníkmi 366/336-1
3. sociálne poistenie platené spoločníkmi 366/336-2
4. preddavok na daň z príjmu 366/342
5. zrážky 366/379
6. náhrada príjmu počas PN 527/366
7. uplatnený daňový bonus 342/366
8. vyplatený preddavok na odmeny 366/211 (221): účtuje sa pri výplate preddavku na základe VPD alebo VBU
9. čiastka na výplatu 366/211(221): účtuje sa pri výplate mzdy spoločníka alebo člena na základe VPD alebo VBU

Odvody na zdravotné, sociálne poistenie hradené zamestnávateľom a tvorba sociálneho fondu sa účtujú ako pri zamestnancoch.

Príklad

Spoločník s. r. o. v mesiaci marec získal odmenu vo výške 450 €. Má dve deti, na ktoré si uplatňuje daňový bonus. So zamestnávateľom má dohodnuté zrážky na splátku pôžičky vo výške 85 €. V tomto mesiaci mu zamestnávateľ vyplatil náhradu príjmu za čerpanú dovolenku vo výške 170 €.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ZVL,ID	Hrubý príjem 450 + 170	620,00	522	366
2	ZVL,ID	Poistné platené spoločníkom na zdravotné poistenie 4%	24,80	366	336-1
3	ZVL	Poistné platené spoločníkom na sociálne poistenie: počíta sa osobitne do jednotlivých fondov a účtuje spolu Nemocenské poistenie 1,4%..... 8,68 Starobné poistenie 4% 24,80 Invalidné poistenie 3% 18,60 Poistenie v nezamestnanosti 1%..... 6,20 Spolu:	58,28	366	336-2

4	ZVL	Preddavok na daň zo závislej činnosti Výpočet: Hrubý príjem – odvody spoločníka na zdravotné a sociálne poistenie – nezdaniteľná časť základu dane = ZÁKLAD DANE x sadzba dane 19% = preddavok na daň	45,66	366	342
5	ZVL	Nárok na daňový bonus	41,02	342	366
6	ZVL	Zrážka zo mzdy na splátku pôžičky	85,00	366	379
Okrem toho vznikajú zamestnávateľovi ďalšie náklady					
7	ZVL,ID	Odvody zamestnávateľa za svojich zamestnancov na zdravotné poistenie 10%	62,00	524	336-1
8	ZVL,ID	Odvody zamestnávateľa za svojich zamestnancov na sociálne poistenie: Nemocenské poistenie 1,4%..... 8,68 Starobné poistenie 14% 86,80 Invalidné poistenie 3% 18,60 Poistenie v nezamestnanosti 1% 6,20 Úrazové poistenie 0,8% 4,96 Garančné poistenie 0,25% 1,55 Rezervný fond 4,75% 29,45 Spolu:	156,24	524	336-2
9	ID	Tvorba sociálneho fondu vo výške 0,6%	3,72	527	472
10	VBU	Výplata mzdy spoločníkovi Výpočet: 620,00 – 24,80 – 58,28 – 45,66 + 41,02 – 85,00 =	447,28	366	221
11	VBU	Úhrada odvodov na zdravotné poistenie Výpočet: 24,80 + 62,00 =	86,80	336-1	221
12	VBU	Úhrada odvodov na sociálne poistenie Výpočet: 58,28 + 156,24 =	214,52	336-2	221
13	VBU	Vyrovnanie s daňovým úradom Výpočet: 45,66 -41,02 =	4,64	342	221
14	VBU	Úhrada ostatných zrážok- splátka pôžičky	85,00	379	221

TVORBA A ČERPANIE SOCIÁLNEHO FONDU

Sociálny fond je fond, ktorý tvorí každý zamestnávateľ pre zamestnancov, ktorí sú u neho v pracovnom pomere.

Tvorbu a čerpanie sociálneho fondu upravuje zákon č. 152/94 Z. z. v znení noviel.

Tvorba sociálneho fondu

- povinný prídel**: 0,6 % - 1 % z objemu hrubých miezd svojich zamestnancov, až do výšky 1 % tvoria SF tí zamestnávateľa, ktorí za predchádzajúci rok dosiahli zisk, splnili všetky daňové a odvodové povinnosti voči štátnemu rozpočtu, zdravotným poisťovniam a Sociálnej poisťovni, v ich organizácii je uzavretá kolektívna zmluva.

Ak nemajú uzavretú kolektívnu zmluvu – ďalší prídel vo výške potrebnej na príspevky na úhradu výdavkov na dopravu (zamestnanci, ktorých zárobok nepresahuje 2-násobok živ. minima).

Povinný prídel je považovaný za daňový výdavok a účtuje sa na účte 527- Zákonné sociálne náklady.

2. nepovinný prídel: maximálne do výšky 0,5 % hrubých miezd, dary, dotácie, prídel zisk

Prostriedky SF sa evidujú v knihe sociálneho fondu, nie je potrebný osobitný bankový účet.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ID	Tvorba povinného a ďalšieho príspevku	14,60	527	472
2	VBU	Ďalšie zdroje: dary, dotácie prijaté na účet	21,50	221	472
3	ID	Prídel do sociálneho fondu zo zisku	68,00	431/428	472

Čerpanie sociálneho fondu

Ak nemá zamestnávateľ podpísanú so zamestnancami kolektívnu zmluvu, čerpanie sociálneho fondu upravuje zákon. Sociálny fond sa čerpá na:

- úhradu výdavkov na dopravu,
- zabezpečenie stravovania,
- regeneráciu pracovnej sily,
- sociálnu výpomoc,
- ďalšiu realizáciu sociálnej politiky.

Z povinného prídelu sa podľa zákona musí použiť - min 30 % na stravovanie,
- min 20 % na soc. výpomoc, dopravu.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ID	Poskytnutý príspevok zo SF zamestnancom na sociálnu výpomoc, rekreáciu, dopravu do zamestnania	54,00	472	333
2	ID	Daň z príjmov zo závislej činnosti	10,26	333	342
3	VBU	Výplata príspevku po zdanení	43,74	333	221
4	VBU	Odvod dane	10,26	342	221
5	VBU	Poskytnutie pôžičky zamestnancovi zo SF	500,00	472	221
6	ID	Príspevok na stravu zamestnancom zo SF- stravovanie formou stravovacích poukážok	6,20	472	213

OSTATNÉ POHLĎÁVKY A ZÁVÄZKY VOČI ZAMESTNANCOM

Ostatné záväzky voči zamestnancom sa účtujú na účte 333- Ostatné záväzky voči zamestnancom. Pohľadávky voči zamestnancom sa účtujú na účte 335- Pohľadávky voči zamestnancom.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ID	Záväzok voči zamestnancovi z titulu náhrady cestovných výdavkov	115,32	512	333
2	VPD	Úhrada záväzku z pokladnice	115,32	333	211
3	ID	Štipendiá a študijné príspevky zamestnancom	190,00	528	333
4	ID	Paušálne náhrady zamestnancom na pranie, čistenie a opravy pracovného oblečenia	10,00	548	333
5	VPD	Preddavok zamestnancovi na pracovnú cestu	200,00	335	211
6	ID	Vyúčtovanie pracovnej cesty na základe cestovného príkazu – cestovné náhrady	150,00	512	335
7	PPD	Vrátenie preplatku zamestnancom	50,00	211	335
8	VPD	Preddavok zamestnancovi na nákup kancelárskeho materiálu	100,00	335	211

9	ID	Vyúčtovanie preddavku a. cena materiálu b. DPH c. spolu	52,00 10,40 62,40	501 343	335
10	PPD	Vrátenie preplatku do pokladne	37,60	211	335
11	ID	Uplatnenie náhrady škody voči zamestnancovi	69,20	335	648
12	ID,VPD	Schodok pokladničnej hotovosti	5,32	335	211
13	ID	Schodok cenín I náhrade hmotne zodpovednému zamestnancovi	10,00	335	213

5. ÚČTOVANIE DANÍ

Priame a nepriame dane, miestne dane a poplatky, dotácie na obstaranie dlhodobého majetku a dotácie na hospodársku činnosť účtovnej jednotky sa účtujú na účtoch skupiny 34- Zúčtovanie daní a dotácií. Medzi priame dane zaraďujeme daň z príjmov fyzických a právnických osôb a medzi nepriame dane patria DPH a spotrebné dane.

PRIAME DANE

1. Daň z príjmov

Preddavky na daň z príjmov hradené účtovnou jednotkou v priebehu roka a zrazená daň z príjmov podľa zákona sa účtuje na účte 341- Daň z príjmov. Daňou z príjmov právnických osôb sa zdaňuje výsledok hospodárenia účtovnej jednotky po jeho úprave na základ dane podľa zákona. V účtovníctve sa osobitne účtuje daň z príjmov z bežnej činnosti a daň z príjmov z mimoriadnej činnosti. Súčet týchto daní na účte 341 sa musí zhodovať s daňou vyčíslenou v daňovom priznaní.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	VBU	Platenie preddavkov na daň z príjmov v priebehu účtovného obdobia	1 680,00	341	221
2	ID	Splatná daň z príjmov z bežnej činnosti za zdaňovacie obdobie	2 562,50	591	341
3	ID	Splatná daň z príjmov z mimoriadnej činnosti za zdaňovacie obdobie	64,20	593	341
4	VBU	Prijaté úroky	5,20	221	662
5	VBU	Zrážka dane z úroku	0,98	591	221

Zostatok účtu 341 vyjadruje výsledný zúčtovací vzťah účtovnej jednotky voči daňovému úradu a musí byť totožný s daňovým priznaním. Ak zaplatené preddavky sú nižšie ako splatná daň, účtovná jednotka je povinná doplatiť rozdiel- nedoplatok. Ak zaplatené preddavky sú vyššie ako splatná daň, účtovnej jednotke vznikne preplatok na dani.

2. Ostatné priame dane

Daň z príjmov, pri ktorej daňovníkom nie je účtovná jednotka, ale iný subjekt, od ktorého účtovná jednotka daň vyberá zrážkou podľa §43 zákona o dani z príjmov alebo zrazí daň vo forme preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti, sa účtuje na účte 342- Ostatné priame dane. Účtovná jednotka plní pri týchto daniach úlohu platiteľa dane.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ZVL,ID	Preddavok na daň zo závislej činnosti vybrané zo zdaniteľnej mzdy zamestnancov	64,50	331	342
2	ZVL,ID	Preddavok na daň zo závislej činnosti vybrané zo zdaniteľnej mzdy spoločníkov	89,35	366	342
3	ZVL,ID	Priznaný daňový bonus	20,51	342	331/366
4	ID	Ročné zúčtovanie preddavkov na daň- rozdiel dane oproti zaplateným preddavkom a. nedoplatok dane – ak preddavky boli nižšie b. preplatok- ak preddavky boli vyššie	15,20 48,96	331/366 342	342 331/366

3. Miestne dane a poplatky

Podľa zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady sa miestne dane a poplatky členia na:

- miestne dane:
 - daň z nehnuteľností
 - daň za psa
 - daň za užívanie verejného priestranstva
 - daň za ubytovanie
 - daň za predajné automaty
 - daň za nevýherné hracie prístroje
 - daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta
 - daň za jadrové zariadenie
- miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
- daň z motorových vozidiel

Tieto dane a poplatky sa účtujú na účte 345- Ostatné dane a poplatky.

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	ID	Predpis dane z motorových vozidiel na základe daňového priznania	436,00	531	345
2	ID	Predpis dane z nehnuteľnosti	315,20	532	345
3	ID	Predpis ostatných miestnych daní a poplatkov (za psa, komunálny odpad...)	162,00	538	345
4	PPD	Daň z ubytovania vybraná od ubytovaných hostí	54,50	211	345
5	VBU	Úhrada dane z motorových vozidiel	436,00	345	221

NEPRIAME DANE

1. Daň z pridanej hodnoty

Zdaniteľná osoba, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku, je povinná podať žiadosť o registráciu pre daň vtedy, ak dosiahla za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrat 49 790 €. Žiadosť o registráciu pre daň je povinná zdaniteľná osoba podať do 20. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dosiahla stanovenú výšku obratu. Daňový úrad vydá na základe žiadosti zdaniteľnej osobe osvedčenie o registrácii a prideli jej identifikačné číslo pre daň. Túto daň uhradza spotrebiteľ v cene nakupovaných tovarov a služieb, platiteľom je však zdaniteľná osoba podľa zákona o DPH. Na ľarchu účtu 343- Daň z pridanej hodnoty sa účtuje nárok na odpočítanie DPH z nakupovaných tovarov a služieb a v prospech účtu 343 sa účtuje daňová povinnosť účtovnej jednotky. Účtovanie na tomto účte treba usporiadať na analytických účtoch tak, aby účtovná jednotka mohla preukázať správcovi dane všetky údaje v daňovom priznaní k DPH.

Účtovanie DPH z nakupovaných tovarov a služieb:

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	DFA	Nákup materiálu od tuzemského dodávateľa (platiteľa DPH) a. cena materiálu b. DPH c. spolu	1620,00 324,00 1944,00	111 343-01	321
2	zDFA	Nákup tovaru z Ukrajiny (nie je štát EÚ)	1620,00	131	321
3	JCD	Colný úrad vymeral			

		a. clo b. DPH c. spolu	160,00 356,00 516,00	131 343-03	379
4	zDFA	Nákup stroja (DHM) od platiteľa DPH z Českej republiky (členský štát EU)	2960,00	042	321
5	ID	Samozdanenie	592,00	343-02	343-05
6	VPD	Reklamné služby a. cena služieb b. DPH c. spolu	85,20 17,04 102,24	518 343-01	211
7	VBU	Poskytnutý preddavok na nákup materiálu	600,00	314	221
8	DFA	Rozúčtovanie poskytnutého preddavku na nákup materiálu a. preddavok bez DPH b. DPH z preddavku	500,00 100,00	343-01	314

Účtovanie DPH z predávaných tovarov a služieb:

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	OFA	Predaj tovaru tuzemskému odberateľovi a. cena tovaru b. DPH c. spolu	598,00 119,60 717,60	311	604 343-04
2	zOFA	Vývoz výrobkov do nečlenských štátov EÚ (oslobodené od DPH)	2 620,00	311	601
3	zOFA	Predaj tovaru platiteľovi DPH v inom členskom štáte EÚ (oslobodené od DPH, samozdanenie realizuje odberateľ)	1 450,00	311	604
4	VBU	Prijatý preddavok na predaj výrobkov	744,00	221	324
5	OFA	Rozúčtovanie prijatého preddavku a. preddavok bez DPH b. DPH	620,00 124,00	324	343-04
6	PPD	Predaj služieb v tuzemsku a. Cena služieb b. DPH c. spolu	2 640,00 528,00 3 168,00	211	602 343-04

Použitie analytické účty

343-01 DPH na odpočítanie z tovarov a služieb kúpených v tuzemsku

343-02 DPH na odpočítanie z nadobudnutých tovarov z iného členského štátu

343-03 DPH na odpočítanie z iného členského štátu

343-04 Daňová povinnosť z dodania tovaru a služieb v tuzemsku

343-05 Daňová povinnosť z nadobudnutého tovaru v tuzemsku z iného členského štátu

Zjednodušený výpočet vlastnej daňovej povinnosti, resp. nadmerného odpočtu za uvedené zdaňovacie obdobie:

Daň na odpočítanie: $324,00 + 356,00 + 592,00 + 17,04 + 100 = 1\,389,04$ €

Daňová povinnosť: $119,60 + 124,00 + 528 = 771,60$ €

Keďže daňová povinnosť za zdaňovacie obdobie je nižšia ako výška dane na odpočítanie, vznikol účtovnej jednotke nadmerný odpočet vo výške 617,44 €.

2. Spotrebné dane

Uvedená skupina daní predstavuje nepriame dane selektívneho charakteru, ktoré sa vzťahujú len na vybraný druh tovaru. Konkrétne ide o pivo, víno, tabak a tabakové výrobky, lieh a minerálne oleje - benzín a naftu. Spotrebné dane sa účtujú na účte 345- Ostatné dane a poplatky. Princíp účtovania:

p.č.	Doklad	Obsah účtovného prípadu	Suma	MD	D
1	OFA	Predaj výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani a. cena výrobkov b. spotrebná daň c. DPH d. spolu	1 400,00 130,00 280,00 1 810,00	311	601 345 343
2	DFA	Nákup tovarov podliehajúcich spotrebnej dani a. cena tovaru b. spotrebná daň c. DPH d. spolu	960,00 85,00 192,00 1 237,00	131 345 343	321